

PROGRAM | Streda, 25. 9. 2024, 9.00 – 14.00

I. BLOK / Východiská a pôsobenie

9.00 – 11.00

9.00 – 9.10

Mgr. Lucia Benická

Riaditeľka Galérie umelcov Spiša

Otvorenie I. bloku kolokvia

9.10 – 10.00

PhDr. Karol Maliňák, PhD.

Historik umenia, Liptovský Mikuláš

Hanulova liptovská dimenzia

Predstavenie životného príbehu Jozefa Hanulu s poukázaním na prekážky a komplikácie sprievádzajúce jeho umeleckú cestu. Zasadenie autora do kontextu doby a spoločnosti, v ktorej vyrastal a neskôr pôsobil. Kľúčová rola otca pri formovaní osobnosti umelca, jeho vplyv pri umeleckom smerovaní a priučaní sa remeslu. Charakteristika osobnosti umelca, ktorý vďaka neochvejnej vôli a vnútornému presvedčeniu celý život kráčal po ceste k umeniu.

10.00 – 10.40

PhDr. Ružena Kormošová, PhD.

Regionálna historička a pedagogička, členka Spišského dejepisného spolku a Slovenskej historickej spoločnosti, Spišská Nová Ves

Hanula v kontexte regiónu Spiša – život a pôsobenie

Skúmanie životných osudov umelca, spätého s dvomi regiónmi – s Liptovom, kde sa narodil a so Spišom, s ktorým je viazaný od chlapčenského veku. Od apríla 1919 sa mesto Spišská Nová Ves stalo až do jeho smrti bydliskom a pôsobiskom. Začal sa venovať pedagogickej práci, zúčastnil sa pri oživotvorení Matice slovenskej v Martine, podieľal sa na národnej spoločnej a osvetovej práci v Spišskej Novej Vsi, na vydávaní prvého slovenského týždenníka na Spiši s názvom Tatry, prispieval ilustráciami do kníh povestí a rozprávok i učebníc slovenského jazyka.

10.40 – 11.00

Diskusia, občerstvenie

Manifest slovenskosti

Odborné kolokvium o živote a tvorbe
spišského umelca Jozefa Hanulu.

Spríevodné podujatie k výstave Reminiscencie.

profily
profiles

Streda, 25. 9. 2024, 9.00 – 14.00

PREDNÁŠKY – DISKUSIE – KOMENTOVANÁ PREHLIADKA

Manifest slovenskosti

II. BLOK / Umenovedné kontexty

11.00 – 13.00

11.00 – 11.10

Mgr. Lucia Benická

Riaditeľka Galérie umelcov Spiša

Otvorenie II. bloku kolokvia

11.10 – 12.00

PhDr. Vladimír Beskid

Historik umenia, Trnava

Jozef Hanula – kľúčová postava slovenského umenia 20. storočia

Prezentácia maliara Jozefa Hanulu a jeho mimoriadneho miesta v našich dejinách ako priekopníka hľadania „slovenskej formy“ v umení a národných tendencií „obrazov ľudu“ v prvých dvoch desaťročiach 20. storočia. V roku 1902 bola uvedená umelecká výstava v Hodoníne, ktorá poukázala na prvolezectvo Hanulu v ľudovo-žánrovej malbe, v procese definovania vizuálnej kultúry dediny. Hĺbková analýza maliieb *Za frajerom* (1902) a *Na rodnej hrude* (1908) – dvoch prelomových diel tej doby, s cieľom znovuzaradenia Hanulu na popredné miesto pri zrode a postuláte slovenského umenia ešte pred rokom 1918.

12.00 – 13.30

Mgr. Kamila Paceková

Kurátorka zbierky Galérie umelcov Spiša, autorka a kurátorka výstav Jozefa Hanulu v GUS, Spišská Nová Ves

Tvorba Jozefa Hanulu v koreláciách so zbierkovým fondom Galérie umelcov Spiša (GUS)

Prezentácia stálej expozície Jozef Hanula a výstavného projektu Reminiscencie. Analýza tvorby autora cez tematicky koncipované celky v oboch expozíciách v dialógu s významnými dielami z galerijných zbierok na Slovensku. Výstava ako premiérové uvedenie tvorby autora v ucelenom koncepte, s cieľom kompletizovať doteraz nespracované dielo umelca v kontexte vývoja slovenského výtvarného umenia.

Komentovaná prehliadka výstavy Reminiscencie a stálej expozície Jozef Hanula

13.30 – 14.00

Diskusia, záver kolokvia

Tvorba Jozefa Hanulu v Galérii umelcov Spiša

PROFILY

PhDr. Karol Maliňák, PhD. (1958)

Historik umenia, kurátor

Študoval na Strednej škole umeleckého priemyslu v Košiciach, odbor užitá fotografia (1973 – 1977). V štúdiu pokračoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, odbor veda o výtvarnom umení (1977 – 1981). V roku 1982 krátko pôsobil ako kurátor v Tatranskej galérii v Poprade; jeho odborné pôsobenie sa spája s Liptovskou galériou Petra Michala Bohúňa na Liptovskom Mikuláši, kde v priebehu 21 rokov (1982 – 2003) pracoval ako historik umenia, kurátor, vedúci umenovedného oddelenia, a napokon túto galériu dve funkčné obdobia riadil. Od roku 2003 je nezávislým historikom umenia a kurátorom. V rokoch 2013 – 2014 sa krátko vrátil do Liptovskej galérie P. M. Bohúňa na pozíciu kurátora zodpovedného za výstavnú činnosť. Okrem toho sa priebežne venuje pedagogickej práci, expertíznej a poradenskej činnosti pre oblasť výtvarného umenia. Počas svojej doterajšej kurátorskej práce pripravil mnoho výstav na Slovensku i v zahraničí, spolupracoval s mnohými významnými galériami a kultúrnymi inštitúciami doma i vo viacerých štátoch Európy, stal sa spoluzakladateľom Centra Kolomana Sokola v Liptovskom Mikuláši. Aktívne pracuje i v publikačnej činnosti, autorsky pripravil niekoľko publikácií o slovenských umelcoch a umení, na ďalších odborne spolupracoval. V súčasnosti priebežne pracuje na niekoľkých kurátorských projektoch pre slovenské galérie.

Manifest slovenskosti

Téma

Jozef Hanula: Liptovská dimenzia

Predstavenie životného príbehu Jozefa Hanulu s poukázaním na prekážky a komplikácie sprevádzajúce jeho umeleckú cestu. Zasadenie autora do kontextu doby a spoločnosti, v ktorej vyrastal a neskôr pôsobil. Kľúčová rola otca pri formovaní osobnosti umelca, jeho vplyv pri umeleckom smerovaní a priučaní sa remeslu. Charakteristika osobnosti umelca, ktorý vďaka neochvejnej vôli a vnútornému presvedčeniu celý život kráčal po ceste k umeniu.

PROFILY

Ružena Kormošová (1958)

Regionálna historička a pedagogička, členka Spišského dejepisného spolku a Slovenskej historickej spoločnosti, Spišská Nová Ves

Absolvovala Filozofickú fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove (1982). V roku 1983 úspešne obhájila dizertačnú prácu v odbore slovenské dejiny na Fakulte humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (2011). Stredoškolská pedagogička (do r. 2020), vyučovala didaktické disciplíny a dejiny školstva a pedagogiky na Inštitúte histórie Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove (2013 – 2014). Skúma slovenské dejiny 20. storočia so zameraním na školstvo a pedagogiku, venuje sa osobnostiam Spiša a histórii židovskej komunity v Spišskej Novej Vsi. Spoluautorka, autorka a zostavovateľka viacerých publikácií, prispela kapitolami do monografií spišských miest a obcí, publikovala odborné články a štúdie. Kniha *Gymnázium v Spišskej Novej Vsi dávne, nedávne a súčasné* získala hlavnú cenu v súťaži Slovenská kronika (2016), kniha *Dejiny židov v Spišskej Novej Vsi* sa umiestnila na 3. mieste v súťaži Najkrajšia kniha o Slovensku (2023). Je členkou Spišského dejepisného spolku a Slovenskej historickej spoločnosti. Založila OZ PRO MEMORY, ktoré prispieva k zachovaniu kultúrnych, duchovných a historických hodnôt. Laureátka Malej Medaily sv. Gorazda (Ceny predsedu Matice slovenskej (2020), Ceny Eugéna Bárkány (2021) za záchranu židovského kultúrneho dedičstva a Ceny mesta Spišská Nová Ves (2022) za dlhodobú aktívnu pedagogickú činnosť v oblasti histórie, za mimoriadnu publikačnú činnosť a propagáciu mesta a regiónu Spiš doma a v zahraničí.

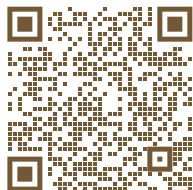
Manifest slovenskosti

Téma

Hanula v kontexte regiónu Spiša – život a pôsobenie

Skúmanie životných osudov akademického maliara Jozefa Hanulu (1863 – 1944), spätého s dvomi regiónmi – s Liptovom, kde sa narodil a so Spišom, s ktorým je viazaný od chlapčenského veku. Vďaka spišskému biskupovi Jurajovi Částkovi (Czászka) prichádza Hanula na Spišskú Kapitulu, kde študoval maľbu a reštaurátorské práce u Felixa Daberta, maliara z južného Tirolska. Koncom 90. rokov 19. storočia sa usadil v malej dedinke Chrašť nad Hornádom. Pred vznikom Československej republiky bol v styku s viacerými českými umelcami a slovenskými osobnosťami. V apríli 1919 po vpáde maďarského bolševického vojska prišiel do Spišskej Novej Vsi, ktorá sa až do jeho smrti stala natrvalo bydliskom a pôsobiskom. Začal sa venovať pedagogickej práci, zúčastnil sa pri oživotvorení Matice slovenskej v Martine, podieľal sa na národnej spolkovej a osvetovej práci v Spišskej Novej Vsi, podieľal sa na vydávaní prvého slovenského týždenníka na Spiši s názvom Tatry, prispieval ilustráciami do kníh povestí a rozprávok i učebníc slovenského jazyka.

Viac info o kolokviu
a profily spípkrov

PROFILY

PhDr. Vladimír Beskid (1962)

Historik umenia, kurátor

Študoval na Filozofickej fakulte Univerzity J. A. Komenského v Bratislave (1985). Zaoberá sa predovšetkým vizuálnou kultúrou 20. a 21. storočia v strednej Európe. Je zakladateľom medzinárodnej akcie mladého umenia SKÚTER I – V v Galérii Jána Koniarka v Trnave (2007 – 2022). V roku 1998 bol spoluzakladateľom Katedry výtvarných umení a intermédií Fakulty umení Technickej univerzity v Košiciach: v rokoch 2011 – 2014 bol umeleckým riaditeľom projektu Európske hlavné mesto kultúry Košice 2013; v rokoch 2019 – 2024 pôsobil ako riaditeľ Galérie Jána Koniarka v Trnave. Z publikačnej činnosti: *The Cells and Eggshells of Maria Bartuszová*, In: *Promises of the Past (A Discontinuous History of Art in Former Eastern Europe)*, Centre Pompidou Paríž 2010; *The Situation of Visual Culture in Post-War Slovakia*, In: *IRWIN (edit.): EAST ART MAP – Contemporary Art and Eastern Europe*, s. 307–17, Afterall Books and MIT Press Cambridge 2006. Kurátorsky inicioval a realizoval vyše 60 medzinárodných výstav a projektov: aktuálne (výber): 2024 – *City Code*, Olivier Waltman gallery Paríž; 2022 – *Skúter V*, GJK Trnava; 2021 – *HYBRID-IN*, GVUO Ostrava, BWA Wroclaw, GJK Trnava; 2019 – *SIGNAL* – príbeh slovenského (post)konceptuálneho umenia, Ludwig Museum Budapest; 2018 – *SONDA 1*, GHMP Praha a iné.

Manifest slovenskosti

Téma

Jozef Hanula – kľúčová postava slovenského umenia 20. storočia

Prezentácia maliara Jozefa Hanulu a jeho mimoriadneho miesta v našich dejinách. Hanula je priekopníkom hľadania „slovenskej formy“ v umení, národných tendencií „obrazov ľudu“ v prvých dvoch desaťročiach 20. storočia. V roku 1902 bola uvedená umelecká výstava v Hodoníne, ktorá poukázala na prvolezectvo Hanulu v ľudovo-žánrovej malbe, v procese definovania vizuálnej kultúry dediny. Hĺbková analýza maliieb *Za frajerom* (1902) a *Na rodnej hrude* (1908) – dvoch prelomových diel tej doby, s cieľom znovuzaradenia Hanulu na popredné miesto pri zrode a postuláte slovenského umenia ešte pred rokom 1918. Poukázanie na významnú kultúrnu činnosť Jozefa Hanulu – pedagóg, redaktor, aktívny člen mnohých výtvarných združení v medzivojnovom období a pod. Hľadanie paralel v sochárstve s Jánom Koniarkom – zakladateľom slovenského moderného sochárstva, na základe ich spoločnej výstavy v Slovenskej národnej galérii v Bratislave v r. 1953.

PROFILY

Mgr. Kamila Paceková (1986)

Kurátorka zbierky Galérie umelcov Spiša

V rokoch 2001 – 2005 študovala na Združenej strednej umeleckej škole v Kežmarku (odbor: ručné výtvarné spracúvanie textílií). V roku 2010 absolvovala štúdium dejín a teórie umenia na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave. V rokoch 2009 – 2010 pracovala ako správkynia depozitára a dokumentátorka v Tatranskej galérii v Poprade. Od roku 2010 pôsobí ako historička umenia a kurátorka zbierky v Galérii umelcov Spiša v Spišskej Novej Vsi. Odborne sa venuje kurátorským projektom z oblasti historického a súčasného umenia. V roku 2011 vytvorila edukačný projekt Happgallery I., ktorý sa zamerával na prezentáciu jednej z foriem akčného umenia – happeningu. Sporadicky organizuje edukačné aktivity zamerané na textilnú tvorbu a iné druhy umenia. V roku 2012 predefinovala zbierkový fond galérie s tematickým zameraním na obdobie gotiky pre novú stálu expozíciu Terra Gothica. V roku 2013 kurátorsky pripravila stálu expozíciu Jozef Hanula, prezentujúcu päť nosných okruhov autorovej tvorby zo zbierky galérie. Od roku 2012 sa venuje spracovávaniu zbierkových predmetov v rámci tematických a autorských projektov a to vo výstavnej a publikačnej činnosti, s akcentom na autorov, ktorí sú tvorbou, pôvodom alebo iným spôsobom prepojení so Spišom od polovice 19. storočia po súčasnosť.

Manifest slovenskosti

Téma

Tvorba Jozefa Hanulu v koreláciách so zbierkovým fondom galérie

Pocta významnej maliarskej a pedagogickej činnosti umelca Jozefa Hanulu, ktorého prínos pre slovenskú kultúrnu sféru tkvie v akcente na ľudovo-žánrovú tematiku. Prezentácia a komentovaná prehliadka výstavného projektu *Reminiscencie*, ktorý je prvým uvedením diel v ucelenom koncepte zo zbierok slovenských galérií a zo súkromných archívov. Analýza tvorby autora cez významné diela z galeijných zbierok na Slovensku, v korelácii so zbierkou Galérie umelcov Spiša, obsahujúcou 72 maliieb, kresieb, skíc a štúdií. Ďalších 265 položiek sa nachádza v archívnom fonde z pozostalosti autora, kde prevažnú časť tvoria návrhy a skice k nástenným malbám.